

WITAJ NA TEŚCIE POLITYCZNYM!

Na następnych 4 stronach znajduje się 20 pytań jednokrotnego wyboru z czterema odpowiedziami. Pytania te dotyczą niemal każdego aspektu naszego życia, m.in. system podatkowy, dostęp do narkotyków czy kierunki polityki zagranicznej.

Każde z pytań ma podobną budowę, która została zilustrowana na poniższym przykładzie:

1. PRZYKŁADOWE PYTANIE

W ramce wprowadzającej znajduje się krótkie omówienie tematu. W miarę możliwości przedstawiane są również zalety i wady poszczególnych rozwiązań. Jest to pomocne, gdy nie orientujemy się zbyt dobrze w danym temacie.

- Odpowiedź „a” prezentuje najczęściej jedno ze skrajnych stanowisk w danej kwestii.
- Odpowiedź „b” prezentuje najczęściej najbardziej wyważone stanowisko, kompromis pomiędzy dwoma skrajnymi stanowiskami.
- Odpowiedź „c” prezentuje najczęściej drugą skrajną opinię, opozycyjną do odpowiedzi „a”.
- Odpowiedź „d”, czyli „żadne z powyższych” zostawia furtkę dla tych, którzy mają inne zdanie niż prezentowane w pierwszych trzech odpowiedziach.

Odpowiedzi należy zaznaczać tylko na karcie odpowiedzi dołączonej do testu.

Zaznaczenie odpowiedzi odbywa się poprzez postawienie „X” w kratce odpowiadającej danemu pytaniu.

Przykład poprawnego zaznaczenia:

	1	2
A		
B		
C	X	
D		
☐	Tak, c	

ANALIZA WYNIKÓW

Istnieje możliwość otrzymania analizy wyników testu wraz z wykazem zgodności z poszczególnymi partiami. Wystarczy jedynie CZYTELNIE wpisać adres email na karcie odpowiedzi, co jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na przesłanie wyników wraz z analizą.

Podany adres email będzie wykorzystany jedynie do komunikacji dotyczącej testu politycznego, nie zostanie przekazany osobom trzecim.

Podanie adresu email jest w pełni dobrowolne.

Przykład poprawnego uzupełnienia dolnej części karty odpowiedzi zawierającej dane niezbędne do otrzymania wyników testu:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
☒	Tak, chcę otrzymać wynik testu wraz z analizą na swój adres email!																			
Imię: Wojtek						Email: wojtek.kowalski@buziaczek.pl														

MIEGO ROZWIĄZYWANIA!

1. PODATEK DOCHODOWY

Można wyróżnić trzy podstawowe typy podatku dochodowego:

Podatek progresywny – w dużym uproszczeniu: im więcej zarabiamy, tym większą część zarobków przeznaczamy na podatek (np. biedniejsi 10%, bogatsi 20%, najzamożniejsi 35%). Jest to obecny system w Polsce (dwie stawki: 18% i 32%), najpopularniejszy na świecie. Niebezpieczeństwem jest szara strefa powstająca w okolicach następnych progów podatkowych (celowe zaniżanie dochodów, aby nie płacić wyższego podatku).

Podatek liniowy – podatek proporcjonalny, bez względu na wysokość zarobków odprowadza się stałą jego część (np. 19%).

Podatek regresywny – przeciwieństwo podatku progresywnego. Również występuje kilka progów podatkowych, jednak im wyższe zarobki, tym mniejsza część odprowadzana w formie podatku (np. biedniejsi płacą 20%, bogatsi 10%). Dość popularny w XIX wieku, obecnie niemal nie występuje.

- W Polsce powinien obowiązywać podatek progresywny.
- W Polsce powinien obowiązywać podatek liniowy.
- W Polsce powinien obowiązywać podatek regresywny.
- Żadne z powyższych.

2. FINANSOWANIE PARTII POLITYCZNYCH Z BUDŻETU PAŃSTWA

Jeśli partia w czasie wyborów otrzyma minimum 3% głosów, przez całą kadencję przysługuje jej pieniądze z budżetu państwa w wysokości zależnej od liczby głosów (za każdy głos jest określona stawka pieniężna). Partie o najlepszych wynikach otrzymują najwięcej. System ten gwarantuje przejrzystość finansowania (pieniądze pochodzą z budżetu państwa i przydzielane są na jasnych zasadach). Jest jednak poważną barierą dla małych partii i nowych ugrupowań – bardzo ciężko jest rywalizować z największymi ugrupowaniami otrzymującymi ogromne subwencje.

Wprowadzenie finansowania z dobrowolnie przekazywanej części podatku zmobilizowałoby partie o ciągłe zabieganie o głosy wyborców i dałoby szansę mniejszym ugrupowaniom o ciekawym programie, jednak mogłoby spowodować zagrożenia „pod publiczność”.

- Partie polityczne powinny otrzymywać subwencje z budżetu państwa, proporcjonalnie do wyniku w ostatnich wyborach parlamentarnych w wysokości wystarczającej na prowadzenie działalności.
- Partie polityczne powinny otrzymywać niskie subwencje, pozostałe fundusze pozyskując z przekazywanej przez obywateli części podatku.
- Partie polityczne powinny być finansowane jedynie z przekazywanej przez obywateli części podatku.
- Żadne z powyższych.

3. EUTANAZJA

Eutanazja (z greki „dobra śmierć”) to przyspieszenie lub zapobieganie śmierci w celu skrócenia cierpień chorego człowieka. Z technicznej strony może być traktowana jako rodzaj zabójstwa. Może polegać np. na wyłączeniu aparatury podtrzymującej życie (tzw. *ortonazja*, czyli „słuszna śmierć”) lub podaniu śmiertelnej dawki jakiejś substancji. Najczęściej stosowana w przypadku nieuleczalnych chorób, co ma oszczędzić cierpienia choremu.

Jest to poważny problem etyczny, który będzie z pewnością cyklicznie powracał w publicznych debatach.

- Eutanazja powinna być legalna na życzenie.
- Eutanazja powinna być legalna jedynie w ściśle określonych, wyjątkowych sytuacjach (nieuleczalna choroba, etc.)
- Eutanazja powinna być zakazana.
- Żadne z powyższych.

4. ABORCJA

Aborcja to „zamierzone i przedwczesne zakończenie ciąży w wyniku interwencji zewnętrznej”. Polega na interwencji chirurgicznej lub podaniu odpowiednich farmaceutyków. Kwestia ta jest różnie regulowana w zależności od kraju, od pełnej swobody (większość UE, USA, Rosja, Chiny), poprzez kilka stopni ograniczeń, aż do całkowitego zakazu (np. Chile). W Polsce aborcja jest legalna w przypadku zagrożenia życia, zdrowia fizycznego lub psychicznego matki, gwałtu lub wad płodu. W niektórych krajach (głównie w Afryce) ofiary gwałtu nie mają prawa do aborcji.

- Aborcja powinna być legalna na życzenie.
- Obecne prawo dotyczące aborcji jest satysfakcjonujące.
- Aborcja powinna być nielegalna.
- Żadne z powyższych.

5. BROŃ PALNA

Eksperti od lat się spierają, czy powszechny dostęp do broni palnej zwiększa, czy też zmniejsza bezpieczeństwo na ulicach. Nie można też zapomnieć, że zakaz sprzedaży broni palnej nie jest zbyt dużą przeszkodą w jej zdobyciu dla zorganizowanych grup przestępczych. Utrudnia jednak dostęp do niej np. ludziom niezrównoważonym psychicznie.

- Broń palna powinna być dostępna bez zezwoleń.
- Broń palna powinna być dostępna jedynie dla posiadaczy pozwolenia na broń.
- Broń palna powinna być niedostępna dla obywateli.
- Żadne z powyższych.

6. KARA ŚMIERCI

Historia kary śmierci jest niemal tak długa jak historia ludzkości. Stosowano ją najczęściej za takie zbrodnie jak morderstwo, ale również np. cudzołóstwo czy kradzież na dużą skalę.

Obecnie obserwuje się odchodzenie od stosowania kary śmierci – wiele krajów całkowicie ją wycofało (np. Australia, państwa członkowskie UE, RPA, Meksyk), zachowało jedynie na czas wojny (np. Brazylia, Kazachstan) lub zawiesiło jej wykonywanie (np. Rosja). Najważniejszymi krajami, które wciąż stosują karę śmierci są Stany Zjednoczone i Chiny.

- Kara śmierci powinna obowiązywać zarówno w czasie pokoju i wojny, obejmując najniebezpieczniejsze jednostki w społeczeństwie.
- Kara śmierci powinna obowiązywać jedynie w czasie wojny.
- Kara śmierci nie powinna być stosowana bez względu na okoliczności.
- Żadne z powyższych.

7. ELEKTROWNIE ATOMOWE

Coraz bardziej proekologiczna postawa Unii Europejskiej sprawia, że każdy z krajów członkowskich musi szukać sposobów na ograniczenie emisji CO₂ i pozyskiwania energii z bardziej przyjaznych środowisku źródeł. Elektrownia atomowa w porównaniu z np. elektrowniami wodnymi i wiatrowymi jest dużo tańsza, a przy tym stosunkowo bezpieczna i zajmująca mało miejsca. Niestety nie mamy niezbędnego know-how i praktycznie cała inwestycja musiałaby być wykonana z wykorzystaniem zagranicznej (np. francuskiej) technologii.

Innym wyjściem mogłyby być np. badania nad alternatywnymi metodami wykorzystania węgla. To rozwiązanie wymaga jednak dużych nakładów finansowych i nie daje gwarancji powodzenia.

- Polska powinna postawić na energetykę jądrową, budując więcej niż jedną elektrownię atomową.
- Polska powinna rozważyć budowę jednej elektrowni atomowej, jednak dalsza rozbudowa systemu energetycznego powinna pójść w kierunku innych źródeł energii.
- Polska nie powinna budować elektrowni atomowej. Musimy znaleźć inne rozwiązanie.
- Żadne z powyższych.

8. KOŚCIÓŁ A PAŃSTWO

Chrześcijaństwo jest bardzo silnie wpisane w polską kulturę i tradycję. Księża katolicy cieszą się z reguły ogromnym autorytetem, co sprawia, że ich wypowiedzi są traktowane zarówno przez rządzących, jak i całe społeczeństwo z posłuchem i powagą. Kwestią sporną jest to czy i w jakim stopniu duchowni powinni brać udział w życiu publicznym. Czy mogą i powinni wpływać na kierunki polityki państwa?

- Duchowni powinni zabierać głos we wszystkich ważnych sprawach dotyczących człowieka.
- W sprawach powiązanych z wiarą (np. kremacja, eutanazja, kara śmierci) księża powinni zabierać głos, jednak pozostałe kwestie (np. polityka zagraniczna) powinny pozostać świeckie.
- Księża nie powinni mieszać się do polityki.
- Żadne z powyższych.

9. DOSTĘP DO NARKOTYKÓW

W świadomości społecznej funkcjonuje podział narkotyków na „miękkie” (np. marihuana) i „twarde” (np. heroina). Te drugie charakteryzują się dużo większą szkodliwością dla organizmu, silniejszym uzależnieniem i ogólnie rzecz biorąc większą szkodliwością dla otoczenia.

Gdy poruszany jest temat legalizacji narkotyków, dotyczy to najczęściej jedynie tych „miękkich”, jednak i to budzi duże kontrowersje w wielu środowiskach politycznych. Zwolennicy legalizacji poza kwestią wolności obywateli sugerują, że przyniosłoby to państwu duże korzyści finansowe z akcyzy (analogicznej do tej nałożonej na papierosy czy alkohol). Słowem – zyski miałyby trafiać do państwa, a nie do narkotykowego podziemia.

- Każdy obywatel powinien mieć prawo do zażywania dowolnej substancji.
- Najgroźniejsze, a także nieprzebadane substancje powinny być zakazane ze względów bezpieczeństwa. „Miękkie” narkotyki powinny być dostępne.
- Posiadanie i zażywanie jakiegokolwiek typu narkotyków powinno być prawnie zabronione.
- Żadne z powyższych.

10. ARMIA

Armia zawodowa (od 2009 roku w Polsce) zakłada zatrudnianie i szkolenie ludzi na profesjonalnych żołnierzy przygotowanych do specjalistycznych zadań wojskowych. Powszechna służba wojskowa zapewnia z kolei podstawowe przeszkolenie wojskowe każdego mężczyzny. Trzeba zatem odpowiedzieć sobie na pytanie, czy lepiej postawić na dobrze wyszkoloną, mniejszą armię czy stosunkowo słabo przeszkoloną, jednak bardzo liczną.

- W Polsce powinna obowiązywać powszechna służba wojskowa.
- Dla kraju najlepsza będzie armia zawodowa, jednakże każdy obywatel powinien przejść podstawowe szkolenie wojskowe, by w przypadku zagrożenia potrafił bronić ojczyzny.
- Armia powinna być w pełni zawodowa.
- Żadne z powyższych.

11. WSPÓLNA WALUTA – EURO

Choć z początku mogło się wydawać, że wspólna waluta to rozwiązanie niemal pozbawione wad (jedną z najważniejszych było podkreślane przez nacjonalistów zatracanie własnej odrębności kulturowej), w świetle ostatnich wydarzeń kwestia ta nie jest już tak oczywista. Większa swoboda wymiany handlowej i wygoda dla turystów uzyskiwana jest poprzez zwiększenie zależności pomiędzy państwami strefy Euro – kryzys w jednym jest sporym zagrożeniem dla wszystkich pozostałych. Pozostaje pytanie, czy jest to cena, którą możemy zapłacić za większą swobodę.

- a. Polska powinna jak najszybciej przyjąć euro.
- b. Polska powinna przygotowywać się do przyjęcia euro, czekając na najkorzystniejszy moment.
- c. Polska nie powinna przyjmować euro.
- d. Żadne z powyższych.

12. UDZIAŁ PAŃSTWA W GOSPODARCE

Firmy prywatne z reguły potrafią lepiej zarządzać zasobami i uzyskiwać lepsze wyniki finansowe. Czasem jednak ich działania mogą być sprzeczne z interesem państwa. W przypadku gałęzi przemysłu o strategicznym znaczeniu (energetyka, przemysł zbrojeniowy, służba zdrowia, szkolnictwo, etc.) działanie na niekorzyść lub wbrew oczekiwaniom państwa może doprowadzić do niekorzystnych, a nawet groźnych sytuacji dla społeczeństwa. Wszystko zależy od tego, czy akceptujemy ryzyko, jakim obarczony jest szybszy rozwój poprzez prywatyzację.

- a. Powinniśmy sprywatyzować wszystko, co się da.
- b. Strategiczne gałęzie gospodarki (oświata, służba zdrowia, energetyka, etc.) powinny zostać w rękach państwa.
- c. Większość dużych przedsiębiorstw powinna być własnością państwa.
- d. Żadne z powyższych.

13. PARLAMENT

Parlament w Polsce jest dwuizbowy – izba niższa to Sejm (460 posłów), a wyższa to Senat (100 senatorów). Senat może przyjąć bez zmian, odrzucić lub wnieść poprawki do ustawy, która została uchwalona przez Sejm. Wszyscy posłowie i senatorowie tworzą Zgromadzenie Narodowe.

Od lat pojawiają się głosy, że Senat jest niepotrzebnym tworem, gwarantującym wygodną emeryturę byłym posłom i niespełniającym żadnej istotnej roli w państwie. Zwolennicy jednak podkreślają, że pełni on ważną rolę w procesie tworzenia ustaw, kontrolując pracę Sejmu.

- a. Powinniśmy w pierwszej kolejności zlikwidować Senat.
- b. Najważniejszą kwestią jest ograniczenie liczby posłów (np. do 300).
- c. Nie powinniśmy nic zmieniać.
- d. Żadne z powyższych.

14. JEDNOMANDATOWE OKRĘGI WYBORCZE

Istotą jednomandatowych okręgów wyborczych jest to, że tylko jeden kandydat z każdego okręgu otrzymuje mandat. Taki system oznacza głosowanie głównie na osobę, a nie na partię, co teoretycznie daje szansę niezależnym kandydatom. Istnieje jednak ryzyko, że może to osłabiać mniejsze partie - w większości okręgów zwycięży zapewne kandydat najsilniejszej partii i w ten sposób zdobędzie ona więcej mandatów niż gdyby wybory odbywały się w sposób proporcjonalny.

Obecnie najczęściej listy wyborcze tworzone są przez władze partii, system ten umożliwia zatem „przepchnięcie” kandydatów o małym poparciu poprzez stawianie ich wysoko na listach, przez co zdobędą mandat nawet przy małej liczbie głosów.

- a. Jednomandatowe okręgi wyborcze są kwintesencją demokracji i jedynym słusznym rozwiązaniem.
- b. Trzeba właściwie ocenić wady i zalety takiego rozwiązania. Najlepiej najpierw przez kilka kolejnych wyborów przetestować je w wyborach samorządowych i tych do Senatu. Jeśli rozwiązanie się sprawdzi, można rozszerzyć je również o wybory do Sejmu.
- c. Jednomandatowe okręgi wyborcze nie są dobrym rozwiązaniem. Powinniśmy pozostać przy wyborach proporcjonalnych.
- d. Żadne z powyższych.

15. KIERUNKI POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Wstępując do Unii Europejskiej zdecydowaliśmy się na silniejszą integrację z krajami Europy Zachodniej. Wciąż jednak mamy pewną swobodę w tworzeniu polityki zagranicznej, w szczególności z naszymi sąsiadami. Jednymi z najbardziej delikatnych są stosunki z Rosją, Ukrainą i Litwą, które wymagają przemyślanych i długofalowych działań.

- a. Polska powinna być proeuropejska, dążąc do maksymalnej integracji z państwami członkowskimi UE.
- b. Polska powinna prowadzić wyważoną, neutralną politykę zagraniczną, nie wiążąc się zbyt blisko z żadnym z krajów i nie robiąc sobie wrogów.
- c. Polska powinna szukać bliskich sojuszników poza Unią Europejską, takich jak np. Rosja, Ukraina, Kazachstan, czy Katar.
- d. Żadne z powyższych.

16. WIEK EMERYTALNY

Z pokolenia na pokolenie żyjemy coraz dłużej w coraz lepszym stanie zdrowia. Choć dla nas jest to dobra wiadomość, trudno wyobrazić sobie gorszą dla systemu emerytalnego. W przypadku gdy liczba imigrantów odmładzających społeczeństwo jest zbyt niska (co ma miejsce w Polsce), badacze problemu wskazują trzy możliwe rozwiązania: **obniżka emerytur**, **wzrost składki** (odprowadzanej od pensji, czyli de facto obniżka zarobków) oraz **podwyższenie wieku emerytalnego**. Pierwsze dwa rozwiązania dotyczą głównie bogatych krajów, których obywatele mają na tyle wysokie zarobki, by być w pewnym sensie niezależnym od państwowego systemu emerytalnego.

- Powinniśmy stopniowo podwyższać wiek emerytalny wraz ze wzrostem średniej długości życia.
- Powinniśmy podnosić składki emerytalne lub obniżyć emerytury, aby uniknąć zapaści systemu emerytalnego.
- Powinniśmy prowadzić politykę otwartych drzwi, zachęcając obcokrajowców do przyjazdu do Polski.
- Żadne z powyższych.

17. ZWIĄZKI PARTNERSKIE

Kwestia związków partnerskich osób tej samej płci dotyczy głównie ułatwień ekonomicznych – wspólnego rozliczania podatków, zaciągania kredytów, a także np. podejmowanie decyzji o dalszym postępowaniu w przypadku wypadku lub śmierci partnera. Wszystkie te ułatwienia są obecnie zarezerwowane jedynie dla najbliższej rodziny. Związek partnerski mógłby nieść ze sobą zbliżone do małżeństwa prawa i obowiązki.

- Osoby tej samej płci powinny mieć prawo do zawierania związków partnerskich i adopcji dzieci.
- Osoby tej samej płci powinny mieć prawo do zawierania związków partnerskich, bez możliwości adopcji dzieci.
- Osoby tej samej płci nie mogą zawierać związków partnerskich.
- Żadne z powyższych.

18. PRAWA KOBIEC

Kwestia równouprawnienia kobiet i mężczyzn nie dotyczy już tylko wysokości zarobków, ale rozszerzyła się także na życie publiczne. Czy w parlamencie powinno być tyle samo kobiet i mężczyzn? Czy w rządzie również? Pojawiły się nawet głosy, że w radach nadzorczych państwowych spółek również powinno zasiadać tyle samo kobiet co mężczyzn.

Takie działanie ma według zwolenników przeciwdziałać dyskryminacji płciowej. Przeciwnicy jednak zauważają, że jeśli kobieta ma zadatki na wprawnego polityka, to i tak da sobie radę, a parytety mogą doprowadzić do „łapanek z ulicy” kandydatek na listy wyborcze.

- Kobieta i mężczyzna są sobie równi i tak powinni być traktowani, a parytet ma w tym pomóc.
- Zarobki i szanse awansu powinny być równe, ale parytet to już przesada.
- Od wieków mężczyzna pełnił dominującą rolę i niech tak pozostanie.
- Żadne z powyższych.

19. SŁUŻBA ZDROWIA

Publiczna służba zdrowia jest bardzo zadłużona - sama obsługa długu w niektórych placówkach wynosi nawet kilka milionów złotych. To sprawia, że szpitale wpadły w spiralę zadłużenia i bez interwencji z zewnątrz nie są w stanie z niej wyjść.

Prywatyzacja placówek (przekształcenie ich w spółki prawa handlowego) pozwoliłoby usprawnić zarządzanie nimi, a tym samym zmniejszyć ryzyko nadmiernego zadłużania. Przekształcone kilka lat temu placówki radzą sobie lepiej niż te publiczne, w większości przypadków nie przynosząc strat. Pojawiają się jednak obawy, czy prywatna służba zdrowia będzie w stanie zaspokoić potrzeby wszystkich Polaków, w tym tych najuboższych i pochodzących z najbardziej regionów, gdzie placówki są niedochodowe.

- Wszystkie szpitale powinny być prywatne.
- Powinniśmy sprywatyzować szpitale, które przynoszą straty. Te, które na siebie zarabiają mogą pozostać publiczne.
- Wszystkie szpitale powinny być publiczne.
- Żadne z powyższych.

20. SZKOLNICTWO

Bon oświatowy służy do zapłaty za naukę w wybranej szkole. Najczęściej jest to alternatywa wobec subwencji oświatowej. Pozostawiając szkoły publiczne, wprowadza on element konkurencyjności i wolnego rynku w systemie edukacji.

Zwolennicy bonów oświatowych uważają, że poprawią one ogólny poziom szkół – poprzez konkurencję szkoły będą musiały oferować wysoki poziom i dobrą kadre, aby przyciągnąć uczniów, w innym przypadku grozi im zamknięcie. Dałoby to również lepsze szanse edukacyjne dzieciom z biednych dzielnic i terenów wiejskich niż w przypadku rejonizacji.

Przeciwnicy bonów oświatowych są zdania, że takie rozwiązanie może doprowadzić do likwidacji małych szkół, obniżkę jakości kształcenia (oszczędności poprzez zatrudnianie młodych i niedoświadczonych pedagogów przeznaczane np. na remonty pracowni lub sal gimnastycznych, aby przyciągnąć uczniów), a także nierówny dostęp do edukacji.

- Szkoły powinny być prywatne i mieć pewną swobodę w ustalaniu programu nauczania.
- Szkoły powinny być publiczne z bonami oświatowymi.
- Szkoły powinny być publiczne i działać na obecnych zasadach.
- Żadne z powyższych.